

Проект по самоідентифікації особистості – останній проект цього навчального року. Особистісні переживання учнів, вміння ставити питання собі про себе і шукати на них відповіді - одна з основних цілей нідерландської системи освіти. Учням були запропоновані п'ять тем для обговорення – безпека, свобода, щастя, я зараз та мої мрії, - які ми обговорювали, подивившись короткометражні анімаційні фільми відповідної тематики. Далі учні повинні були написати коротеньке есе з кожної теми, а також візуалізувати через фото або малюнок свій текст. Колажі кожного учня вивішені в шкільних класах, під час індивідуальних батьківських зборів ментор обговорить роботу кожного учня з ним та його батьками і вони заберуть свій проект додому.

Таким чином, робота учнів під час вивчення предмету «Мистецтво» полягає з постійної реалізації проектів – чи то самотійно, чи у маленьких групах, що є запорукою постійної активності і зануреності учнів у предмет, можливістю розвивати свої soft skills, випробовувати щось таке, чого, можливо, ніколи б самі не спробували, розкривати в собі таланти і схильності, про які раніше не знали.

Як бачимо, для нідерландської системи освіти є звичайною практикою запрошувати для реалізації того чи іншого проекту фахівців ззовні. Але все це є можливим тому, що школи мають на це окремий бюджет. Зокрема, на кінець 2022 року для шкіл Johan de Witt було додатково виділено Міністерством освіти 656 134 євро 10 центів (це пропорційно тій кількості учнів, які навчалися у школі на 1 жовтня 2021 р), з них 50% цієї суми (328 067 євро 5 центів) – це кошти на шкільні проекти і позаурочне дозвілля учнів, організоване школою [3]. На проекти з мистецтва, які реалізовувались для українських дітей у 2022-2023 навчальному році, було витрачено близько 10 000 євро – як бачимо, це лише невеличка частина шкільного бюджету на подібні активності.

Джерела та література:

1. <https://www.vo-raad.nl/onderwerpen/onderwijs-aan-nieuwkomers/wat-speelt-er>
2. <https://www.johandewittscholengroep.nl/onze-school/over-ons>
3. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/onderwijs-oekraiense-vluchtelingen/financiele-regelingen-voor-scholen>

Вікторія Пуліна, Єгор Стрілюк

Національний університет «Чернігівській колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО БАЧЕННЯ У СТУДЕНТІВ НА ПРИКЛАДІ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ МУЗИКИ В АНТИЧНІЙ КУЛЬТУРІ

Сучасна освіта передбачає формування інноваційної культури студентів, що сприятиме виробленню критичного мислення, розкриватиме пізнавальний

потенціал особистості, надаватиме можливостей набуття навичок орієнтування в інформаційному просторі та плідно його використовувати.

За твердженням сучасних науковців «інноваційна культура – феномен, що органічно об'єднує питання науки, освіти, культури з соціальною і, перш за все, професійною практикою» [1, с.6]. Іншими словами, інноваційна культура певною мірою спрацьовує як система, що поєднує в собі різні вектори розвитку особистості студента і призводить до всебічного розкриття його потенціалу.

Системність і інноваційна культура – є досить близькими поняттями. Інноваційна культура студента (майбутнього педагога чи науковця), за твердженням А. Вірковського, передбачає набуття навичок рефлексії, системного бачення та готовності до нової інформації [2, с.1]. Зупинимося на сутності системного бачення, та його науковому потенціалі.

Формування системного мислення у студентів, на нашу думку, є досить важливим інноваційним завданням сучасної системи освіти. Оскільки, за останній час, в так званій інформаційній системі, відбулися значні зміни. А саме, інформаційне поле значно збільшилося, інформація стала більш доступною, розгалуженою і швидкозмінною. В таких умовах необхідно виробити систему отримання потрібної інформації та надати можливість студентам набутти навичок орієнтуватися в інформаційних потоках та використовувати їх для підвищення власної кваліфікації.

В рамках інноваційного підходу перед викладачем постає завдання навчити студента правильно отримувати належну інформацію та плідно її використовувати за для здобуття певного освітнього рівня. Досягти такої мети неможливо без формування системного бачення проблеми. Саме використання системного підходу, як напряду методології досліджень, може стати тим формуючим моментом дослідницько-експериментального мислення студента, що призведе до бажаного результату – вирішення поставленої проблеми і досягнення наукової мети.

В сучасній вищій школі, студенти орієнтовані на набуття професійних навичок з самого початку навчального процесу. З цим пов'язане прагнення до раннього визначення власної сфери наукових інтересів. Але, враховуючи недостатність досвіду роботи із джерелами та літературою, не володіння певною методологією, може призвести до інформативного хаосу.

Системний же підхід передбачає дослідження об'єкту як цілісної множини елементів, причому велике значення мають, також, і зв'язки цих елементів. Ефективність системного підходу може стати в пригоді, як у культурологічних так і у філософських дослідженнях, особливо плідним він стає у розгляді певних культурних феноменів. Розглянемо можливості його застосування на прикладі дослідження феномену музики в античній культурі.

Ставимо перед собою запитання, - чи можемо ми говорити про існування певної філософії музики в античній культурі? Згадаємо, що основним засобом системного підходу є системний аналіз. Відповідно, з метою виявлення

цілісності, необхідно провести аналіз. Але наше питання, перш за все, заставляє нас розглянути цілісність як підсистему вищестоящих рівнів. Такими вищестоящими рівнями нашої наукової проблеми є філософія і антична культура.

З цього приводу зазначимо, що настановою сучасної філософії є визнання онтологічної унікальності окремих життєвих феноменів. Тобто відбувається певне повернення до життя, яке виявляє себе в певних формах буття, в певних феноменах. Таким феноменом постає музика. Завдяки їй численні версії унікального переживання життя зберігаються в культурі і набувають універсального характеру. Сьогодні змінює статус музики, яку перестали розуміти як цілісність, в масовій культурі її роль зводиться до ролі пересічного товару.

Звернення до вищого феноменологічного рівня - «антична культура», дає можливість зануритися в сутність античного світу з усіма його характеристиками, а особливо до мистецтва. Доходимо висновку, що музика відіграла важливу роль в античному світі. Вона супроводжувала танці, бенкети, театральні вистави, громадські свята, спортивні змагання, похорони. Засвідчуємо, що музика існувала в нерозривному зв'язку з поезією та епосом. Враховуючи дух змагальності, яким була просякнута антична культура, виявляємо можливі його прояви у музиці. Дійсно є твердження про існування в ті часи музичних змагань, що залишило свій слід і у давньогрецькій міфології (Аполлон і Сатир).

Використовуючи в дослідженні принцип системного підходу як ієрархічність побудови, увага може бути спрямована до конкретних артефактів та відомих фіксованих фактів стосовно музичної культури античності. Це існуючи на той час види музики: вокальна та інструментальна музика, хоровий спів; і різновиди музичних інструментів: струнні, духові, ударні; і ознайомлення зі свідченнями про навчання музиці та письмової фіксації музичних творів [3].

Такий принцип системного підходу як структуризація, дозволяє нам дослідити наступний структурний елемент системи як філософія античності, на кшталт присутності, чи відсутності в ній міркувань про музику. Так великий інтерес з античних суджень про музику представляє вчення про моральний сенс музичного мистецтва, яке представлено у роздумах Платона і Аристотеля. Вважаючи, що музика здатна впливати на волю і свідомість слухачів, вони вибудовували свої міркування навколо ролі музики у вихованні гідних громадян. Цікавими для нашого дослідження є ідеї Піфагора який заклав основи давньогрецької музичної естетики, тобто погляд на музику як на конструктивний елемент світобудови. Так в античному світі з'являються ідеї про споконвічну музичність світу, зв'язок музики та космосу. Піфагор винайшов найдавніший музичний лад. Так званий - «піфагорійський» та розробив вчення про інтервали. Його міркування про музику небесних сфер, стало однією із засад античної культури. Піфагорійські ідеї успадковує і розвиває Платон. У

«Державі» він створює поетичний образ музичного всесвіту. Згодом Платон констатує численні відповідності між звуками і космічними сферами та першостихіями. У Платона звук стає символом упорядкованості простору. Висота звуку, інтервал, музичний звукоряд, музичні закономірності - стають частиною філософських роздумів [4].

Системний аналіз передбачає створення множинності моделей при дослідженні і це може бути певним окресленням варіантів дослідницького шляху, представлених у вигляді плану.

Використання вищезазначених принципів системного підходу як цілісність, ієрархічність, структуризація, множинність та системність, на нашу думку, дають можливість набути цілісного уявлення про сутність поставленої проблеми і досягти певних наукових результатів та висновків. На кшталт того, що ми маємо можливість говорити про так звану «філософію музики» часів античності, тобто поступового окреслення меж філософського музичного мислення, а також про безпосередній тісний зв'язок між античною музичною культурою і філософією. Причому цей зв'язок значно глибший, ніж здається на перший погляд.

На нашу думку, необхідність формування системного мислення у студентів є важливим елементом інноваційної культури, значення якого постійно підвищується. Саме це повинно стати основною педагогічною метою діяльності викладача в сучасному освітньому просторі.

Джерела та література.

1. Атанасова М.П., Скарлупіна Ю.А. Формування інноваційної культури студента в контексті підготовки полі культурної особистості фахівця. URL: file:///C:/Users/User/Downloads/vpm_2010_7_29.pdf
2. Вірковський А.П. Інноваційна діяльність педагога і студента як умова формування інноваційної культури. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/7609/97/>
3. Музична культура Античного світу. URL: https://stud.com.ua/13600/kulturologiya/muzichna_kultura_antichnogo_svitu_serednovichchya_renesansu
4. Музичне мистецтво Античності. URL: <https://moyaosvita.com.ua/mustectvo/muzichne-mistectvo-antichnosti/>

Ольга Сидорук

Національний університет імені І.І. Мечникова

СПОСОБИ КОРЕГУВАННЯ ПОМИЛОК СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ)